

BFV länsinventering av kärlväxter – Nyhetsbrev 4/2011

Status för länsinventeringen

Bengt Stridh

Säsongen är långt ifrån slut och nu är det dags att lägga in en slutspurt! Jag gjorde själv en båttur till Mårtenshamn i onsdags. Det blev 193 obsar av 145 taxa på 4,5 timmar (inklusive 45 minuter båttur), med godingar som kärrbräken (i vasskant), nickskära (en planta), sotigelknopp, naturlig växtplats för humle (med honblommor), hampflockel i mängd och en rundhagtorn (äntligen hittade jag någon annan hagtorn än trubbhagtorn). Det började med sol och varmt väder, men på hemvägen vräkte regnet ner, vatten rann på ryggen innanför T-shirten där jag satt i den öppna båten och åskan närmade sig. Det gav begreppet "sitta still i båten" i en ny dimension. Kan för övrigt inte rekommendera att gå utan strumpor i skorna där det finns brännässlor...

I detta nyhetsbrev följer en kortfattad uppföljning av hur vi ligger till jämfört med målen för länsinventeringen och därefter följer diverse aktuell statistik.

Mål för länsinventeringen

Botaniska Föreningen i Västmanlands län startade 2009 ett projekt med syfte att inventera hela länets kärlväxtflora. Målet med inventeringen är att få bättre kunskap om den aktuella förekomsten av länets kärlväxter. Denna kunskap ska löpande göras allmänt tillgänglig för att florans bevarandevärden ska kunna beaktas vid markanvändningsplanering på såväl nationell, läns-, och kommunal nivå som på enskild markägarnivå. Kunskapen ska också kunna utgöra underlag för olika slag av olika bevarandeinsatser på såväl myndighets- som ideell basis. Förhoppningsvis ska projektet även inspirera alla till botaniska utflykter i länet.

Målet ska nås genom att:

Hur ligger vi till?

Många inventerare engagerar sig i projektet	22 personer har bokat 41 rutor (18% av länets atlasrutor) 3 BFV-rutor har inventerats
Alla fynd läggs in i den offentliga databasen Artportalen	30 670 observationer var inlagda till och med 2 september 2011. Bra jobbat!
Fynden i tillräcklig utsträckning kvalitetssäkras	<ul style="list-style-type: none"> - Ingen kvalitetssäkring är igång. - Vi saknar en lista för vilka taxa dokumentation i någon form krävs. - Endast 25 foton (för 0,2% av observationerna) var inlagda i Artportalen under 2011. Det tas säkert många flera foton, men för att de ska kunna användas vid bedömning av obsarna bör fotona läggas in i Artportalen. - Hur många fysiska belägg som tagits och kontrollerats är okänt, sannolikt är detta av mycket ringa omfattning.

Delmål för den första femårsperioden (1/1 2009 – 31/12 2013):**Hur ligger vi till?**

50 atlasrutor i länet ska ha i genomsnitt 300 kärllväxtarter (arter, ej taxa) inlagda i Artportalen	Medel 198 <i>taxa</i> i de 50 rutor som har flest taxa (26 av dessa rutor är obokade) 43 rutor minst 100 <i>taxa</i> , varav 20 obokade 21 rutor minst 200 <i>taxa</i> , varav tre obokade 6 rutor minst 300 <i>taxa</i> 4 rutor minst 400 <i>taxa</i>
Information om projektets framåtskridande sprids fortlöpande till föreningens medlemmar	Årsrapport 2009 och 2010 6 nyhetsbrev 2010 4 nyhetsbrev 2011 Blåsippan
Resultat från de fem första årens inventering ska presenteras som en tryckt femårsrapport och som en artikel i Svensk Botanisk Tidskrift under 2014	En allmän text kan vi alltid få till. För att kunna publicera exempelvis nya fynd för länet måste dessa fynd kvalitetssäkras, vilket innebär att det måste finnas dokumentation som säkerställer att fynden är korrekta. För kritiska taxa innebär det normalt att granskade belägg ska finnas deponerade vid något av de offentliga herbarierna. Ett alternativ skulle kunna vara att någon objektiv expert besökt platsen och godkänt fyndet om fynd gjorts på platser där man inte kan ta belägg eller om arterna är fridlysta. För <i>enklare</i> fall kan fotodokumentation räcka, lägg in dina foton i Artportalen!

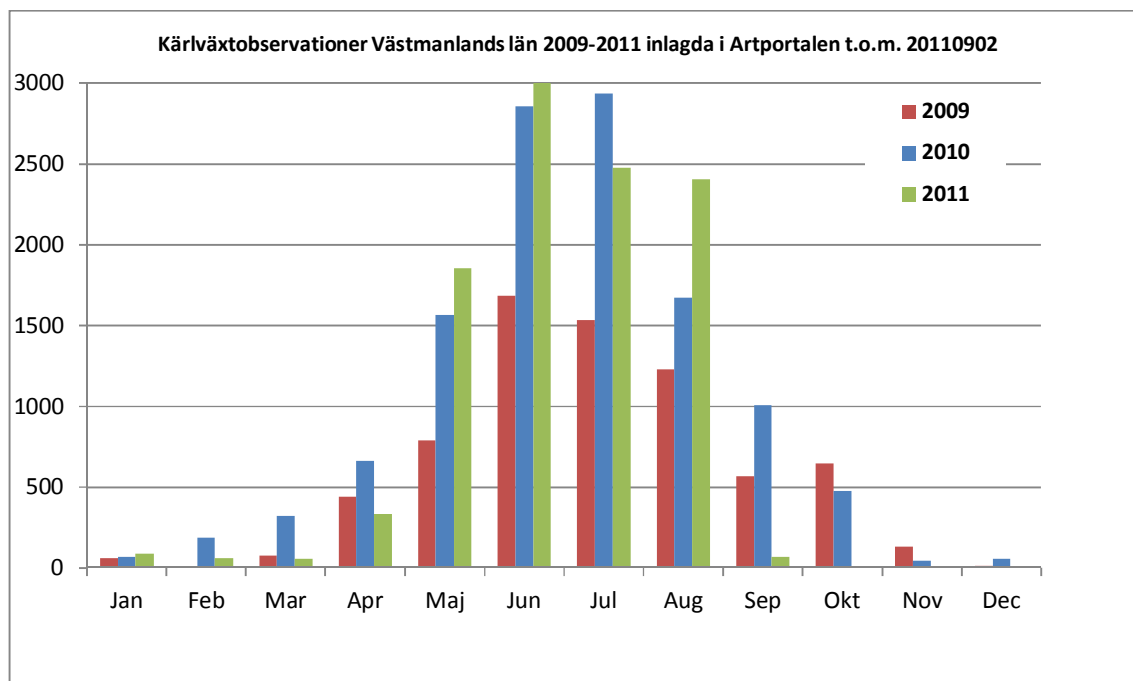
Rent generellt ligger vi hyggligt till i förhållande till målen om vi ser till storleken på vår förening. Den största luckan är helt klart inom kvalitetssäkring, där jag kan känna vissa kval över att vi inte kommit igång med något praktiskt arbete i denna fråga trots att vi redan våren 2008 ansåg att detta var en viktig punkt inför bildandet av föreningen och användandet av Artportalen för rapportering av våra observationer.

En studiecirkel i artbestämning planeras med start i vinter, vilket kan bli en god början och få flera att bli medvetna om kvalitetssäkringsfrågor. **Alla atlasinventerare rekommenderas att delta i studiecirkeln!** Även övriga medlemmar i föreningen är förstås också välkomna i studiecirkeln.

En förhoppning från min sida är att vi innan nästa växtsäsong ska ha fått igång användning av validering i Artportalen 2 inom åtminstone Surahammar och Västerås kommuner, som från starten av länsinventeringen svarat för 73% av de inlagda observationerna i Artportalen.

Kärlväxter inlagda i Artportalen

Under perioden 1 januari 2009 till och med 2 september 2011. En del av årets observationer är förmodligen inte inlagda ännu, så antalet kommer troligtvis att öka. Personligen brukar jag försöka att lägga in mina observationer så snart som möjligt efter det att jag varit ute, då jag fortfarande har ett färskt minne av växtplatserna och därmed kan ge bättre beskrivning av biotop och ge flera kommentarer än om jag skulle vänta med att lägga in observationerna.

Kommun	Obsar 2009-2011	Obsar/km ²	Obsar/1000 innevånare	Yta (km ²)	Antal innevånare
Surahammar	11 510	33,4	1 157	345	9 949
Västerås	10 850	11,3	79	962	137 207
Hallstahammar	1 188	6,9	78	171	15 175
Kungsör	819	4,0	101	203	8 089
Fagersta	891	3,3	72	271	12 443
Köping	1 892	3,1	76	608	24 905
Norberg	974	2,3	170	421	5 723
Sala	1 733	1,5	80	1 175	21 535
Skinnskatteberg	551	0,8	124	662	4 445
Arboga	262	0,8	20	327	13 285
Västmanlands län	30 670	6,0	121	5 145	252 756

Det är bra fart i vissa delar av länet medan andra delar lider brist på inventerare.

Kartorna på de följande sidorna visar en jämförelse mellan åren 2009 (7 182 obsar), 2010 (11 939 obsar) och 2011 (11549 obsar) samt totala aktiviteten för åren 2009-2011. Notera att kartorna visar

landskapet Västmanland, medan vår inventering gäller för länet Västmanland. Det går tyvärr inte att ta ut länskartor ur Artportalen.

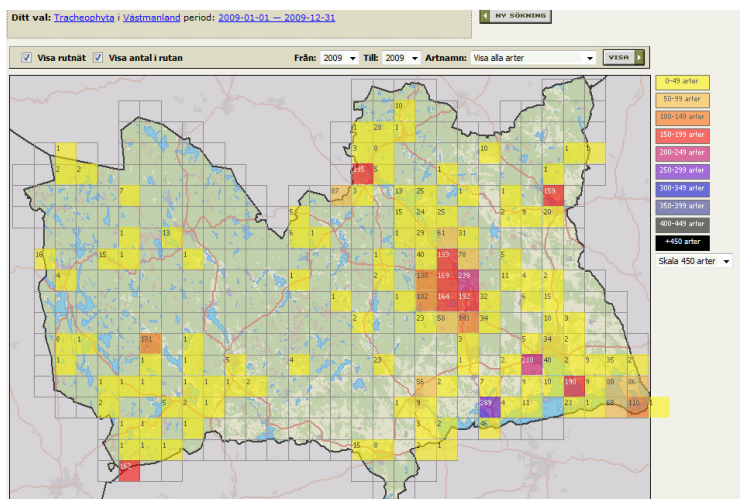
Surahammars kommun ligger på en jämn och hög nivå. Under 2011 har aktiviteten ökat i Västerås och Köping kommun och totalt för länet kommer det att bli flera obsar i länet än under 2009 och 2010.

De föreningsgemensamma rutorna har gett mycket värdefulla bidrag. Vi bör fortsättningsvis lägga dessa rutor i områden där få obsar finns i Artportalen, vi gör då mest nytta ur länsinventeringens synvinkel och får dessutom se lite nya områden.

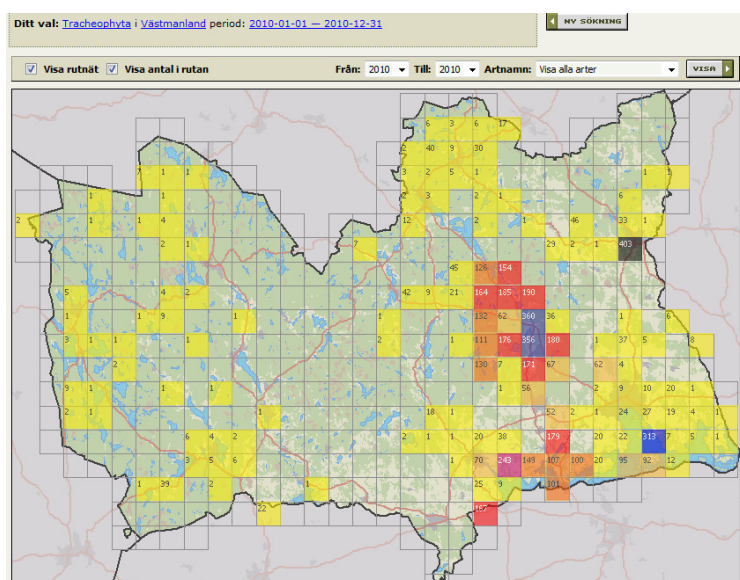
En mindre skara av inventerar står för en stor del av observationerna. Tabellen nedan visar antal inlagda observationer i Västmanlands *landskap* i alla kategorier *inklusive* svampar, lavar och mossor. Statistiken gäller totalt för *alla* år och inte bara för 2009-2011, då vår länsinventering av kärleväxter pågått. Det går inte att ta ut statistik för enbart kärleväxter eller enskilda år och man kan inte välja antalet rapportörer i listan. En del av rapportörerna är ej bosatta i länet och har väl i en del fall gjort speciella och tidsbegränsade inventeringar.

Nästa år hoppas jag att se flera av våra föreningsmedlemmar på denna lista!

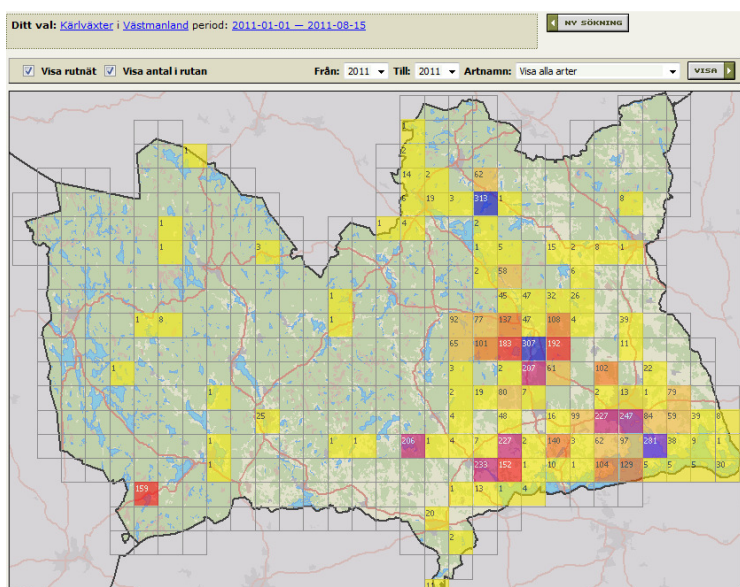
TOPP 20 RAPPORTÖRER I VÄSTMANLAND	
Namn	Antal obsar
fungus info	26783
Tom Sävström (medlem i BFV)	15555
Våtmarksinventeringen (vmi)	15175
Ralf Lundmark (Ramnäs)	9212
Sören Larsson (medlem i BFV)	7618
Skogsstyrelsen (sks)	6954
Bengt Stridh (medlem i BFV)	6780
SMF Sveriges Mykologiska Förening	6657
Lars Bsenko (svampar, Surahammar)	6042
Herbert Kaufmann (Örebro)	1680
Michael Andersson (Örebro)	1659
Markus Rehnberg (Västerås)	1625
Henrik Weibull (mossor, Fjärdhundra, Stenungsund)	1532
Einar Marklund (medlem i BFV)	1523
Länsstyrelsen Västmanlands län (förv. skyddade omr.)	903
Länsstyrelsen Västmanland (kawi = Karin Wiklund)	841
U Län Bfv Floraväktarna	793
Bo Karlsson (Katrineholm)	781
Länsstyrelsen Västmanlands Län (marreh = Markus Rehnberg)	767
Magnus Larsson (Jönköping eller Uppsala)	679

BFV-ruta Åholmen.

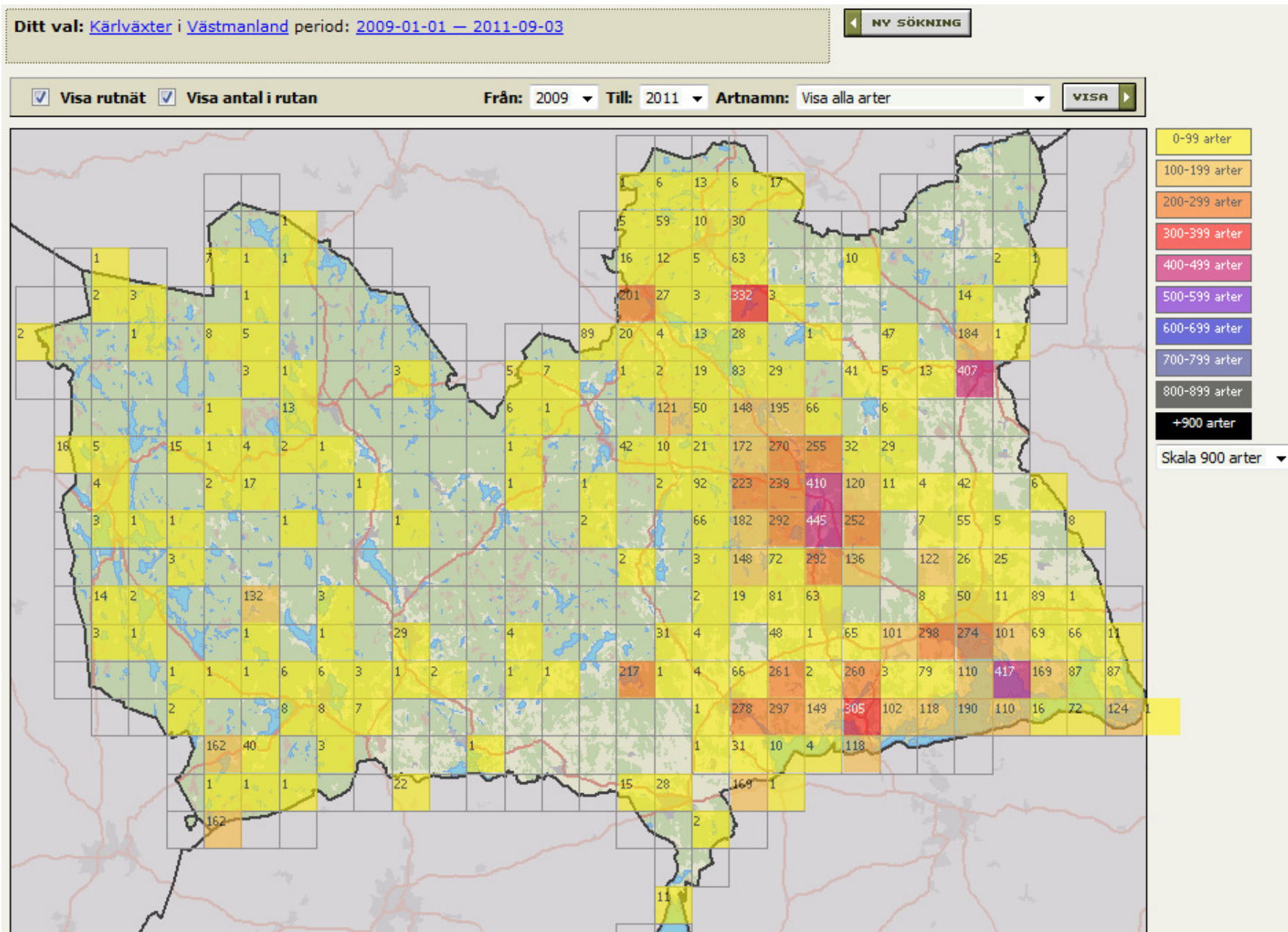

BFV-ruta Sala

BFV-ruta Ängelsberg

Följande diagram visar hur många arter som påträffats i de bokade rutorna under 2009, 2009-2010 och 2009-2011. Därmed kan man se hur antal gjorda fynd ökar mellan åren. I fyra rutor, varav en föreningsruta, har totalt minst 400 *taxa* sedan 1 januari 2009. I sex rutor, varav tre föreningsrutor har totalt minst 300 *taxa* påträffats. I 21 rutor har minst 200 *taxa* påträffats, inklusive tre rutor som inte är bokade av någon. 43 rutor har minst 100 *taxa* och medelvärdet är 216 *taxa*. Medelvärdet för de 50 rutor som har flest *taxa* är 198, varav 26 av dessa rutor fortfarande är obokade.

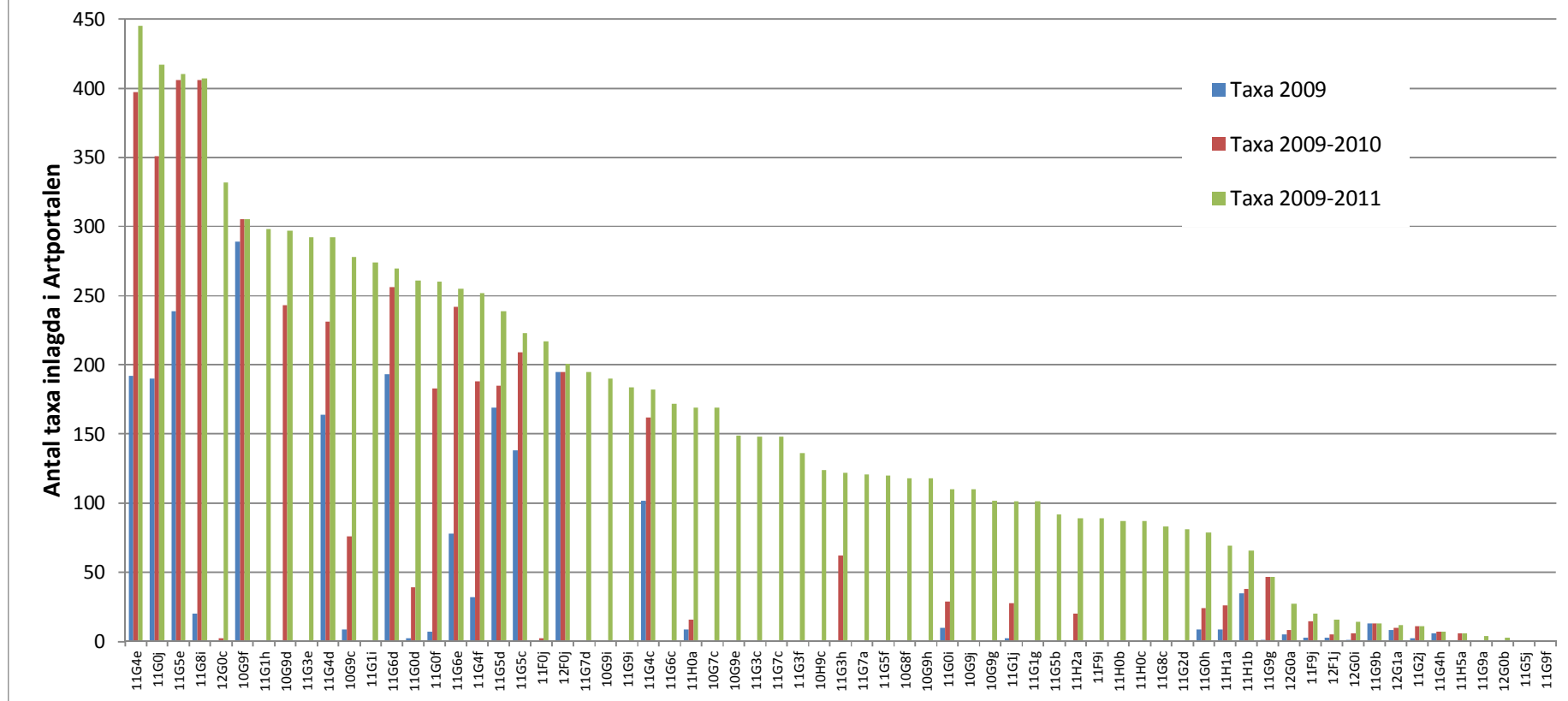
Vårt mål efter fem år (31/12 2013) är att 50 atlasrutor i länet ska ha i genomsnitt 300 kärleväxarter (arter, ej *taxa*) inlagda i Artportalen. **För att klara detta mål får vi alla lägga på ett kol och gör vi det samtidigt som några nya inventerare kommer till tror jag att vi når målet!** Inventerande kan lätt bli beroendeframkallande. Har man väl kommit över tröskeln blir det något man inte vill vara utan, så det är bara att tuta på till dess att uppnår detta tillstånd!

Nickskära *Bidens cernua*, Mårtenshamn, 2011-08-31. Endast fem obsar i Artportalen, varav tre efter 1984, inklusive detta. Alla vid Mälarens stränder. I Västmanlands flora finns kartprickar även i de norra delarna av landskapet och vid Mälaren är den streckad. Är nickskära förbisedd i länet eller har arten minskat? Jag tror på båda skälen. Malmgren skriver "Spridd-tämligen sällsynt på Mälarslätten och i Skogslandet. Flest lokaler vid Mälarens stränder. Förr vanligare." I Upplands flora (2010) anges fynd från 96 kartblad och "Förändring -23%. – Nickskärans minskning kan bero på att den på många dyiga stränder konkurrerats ut av jättegröe och kvävegynnade högrörter". Sörmlands flora (2001) anger fynd i 9% av rutorna och skriver "Arten förnygras på blottad mark och är därför beroende av störningar som bete och tramp."

På den första lokalen jag påträffade i år växte den tillsammans med brunskära vid en stig till bryggor, där fanns (minst) sex plantor. Vid Mårtenshamnw fanns en ensam planta i kanten i en sannolikt grävd kanal genom vass till båtbyggor.

Taxa per ruta vid olika tidpunkter t.o.m. 2 september 2011

För de obokade rutorna visas endast staplar för 2009-2011. Man får ha i minnet att en del rutor har bokats först i år och i nybokade rutor kan antalet taxa av naturliga skäl vara lågt. Antalet taxa ger en överskattning av antalet arter, eftersom exempelvis vanlig gran och gran ger två taxa fastän det är samma art och i detta fall är det egentligen även samma taxa. Jag gjorde en stickprovsräkning för rutan med flest taxa och där var minst 27 taxa dubbelräkningar av denna typ.